

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU

2018 YILI YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI SINAVI

YERLEŞTİRME SONUÇLARI RAPORU

- ÜNİVERSİTELERİN DOLULUK ORANLARINDA ÖNEMLİ ARTIŞ
- BOŞ KONTENJANLARDA ÖNEMLİ AZALMA
- İLK KEZ YAPILAN YKS'DE ÜNİVERSİTELERİN DOLULUK ORANLARI ARTTI

1. ÖSYS'ye Başvuran Aday Sayıları ve Toplam Kontenjanlar

	2006	2017	2018
ÖSYS'ye Başvuran Aday Sayıları	1.678.383	2.265.844	2.381.412
Önlisans Programlarının Kontenjanları	202.027	436.904	354.859
Lisans Programlarının Kontenjanları	200.128	473.767	484.631
Toplam Kontenjan Sayısı	402.155	910.671	839.490

Türk Yükseköğretim Sistemi, arz-talep dengesi açısından son yıllarda önemli bir gelişme süreci içindedir. ÖSYS'ye başvuran aday sayısı 2006 yılında 1.678.383 iken, 2017 yılında bu sayı 2.265.844'e, 2018 yılında ise 2.381.412'ye yükselmiştir. ÖSYS'ye başvuran aday sayılarında yıllar itibariyle yaşanan artış yükseköğretime olan talebin bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir.

2006 yılı baz alınarak başvuran aday sayıları değerlendirildiğinde 2017 yılında **%35**, 2018 yılında ise **%42** oranında **artış** olmuştur. 2017 yılı başvuru sayıları ile 2018 yılı kıyaslandığında, **2018 yılında yükseköğretime başvuruda %5.1 oranında artış olmuştur.**

Yükseköğretime olan bu talep, ülkenin ihtiyacı, istihdam imkânları, yükseköğretim kurumlarının kapasitesi ve yükseköğretimde niteliği artırma önceliği doğrultusunda analiz edilmiş, bu yıl örgün öğretim programlarında yükseköğretim kurumlarına toplam **839.490** kontenjan tahsis edilmiştir.

2006 ile 2018 kıyaslandığında yükseköğretime talepteki (başvuran sayısı) artış %42 iken, arzdaki (kontenjan sayısı) artış %109 olmuştur. Bu bağlamda, ülkemizde yükseköğretime erişim bir sorun olmaktan çıkmıştır. Dünya Ekonomi Forumu'nun 2017 yılı raporunda ülkemiz, dünyada 137 ülke arasında yükseköğretime erişimde %94.2 yükseköğretimde okullaşma oranıyla dünyada ikinci ülke konumundadır. Dolayısıyla artık büyümenin nitelik ve kalite eksenli olmasına öncelikle dikkat edilmektedir.

Örgün öğretim programlarında; önlisans ve lisans programlarında toplam kontenjan, 2006 yılında 402.155 iken, 2017 yılında 910.671, 2018 yılında ise bu sayı toplam 839.490 olmuştur.

2018 yılı kontenjan tespiti planlamaları doğrultusunda, sanayinin olmadığı kırsal bölgelerde açılan MYO programlarında yapılan iyileştirmeler sonucunda, sanayinin ihtiyaç duyduğu insan gücünün niteliğini arttırmak amacıyla bu bölgelerdeki MYO programları ile ilgili rasyonel bir planlama yapılmıştır. 2018 ÖSYS yerleşme sonuçları bu planlamanın doğruluğunu teyid etmektedir.

Bilindiği üzere son yılların TÜİK verilerine göre; MYO mezunlarının ortalama istihdam oranları %63.5 civarındadır. Bu zaviyeden bakılarak bazı programlarda kontenjan azaltması gerçekleşirken, diğer taraftan gelecekteki işgücü piyasalarının talepleri de dikkate alınarak devlet üniversitelerinin 2.060 ön lisans programında, vakıf üniversitelerinin 230 önlisans programında kontenjan artışı gerçekleşmiştir. Bu planlı artış ile birlikte **MYO'lardaki doluluk oranları da yükselmiştir.**

2. Tercih Yapan Aday Sayısındaki Artış

	2006	2017	2018
Tercih Yapma Hakkı Bulunan Aday Sayısı	1.498.893	1.846.880	1.749.144
Tercih Yapan Aday Sayısı	835.463	994.766	1.206.811

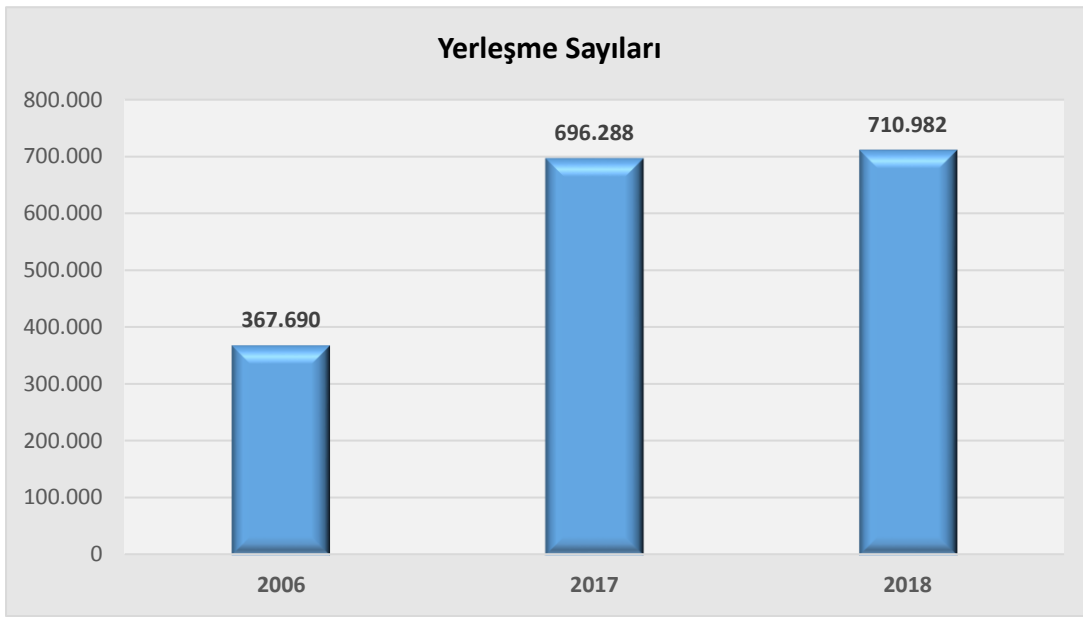
2006 yılında tercih yapma hakkı bulunan aday sayısı 1.498.893 iken, bu sayı 2017 yılında 1.846.880, 2018 yılında ise 1.749.144 olmuştur.

2017 yılında tercih yapma hakkı bulunduğu halde tercih yapmayan aday sayısı **852.114** iken bu sayı 2018 yılında **542.333**'e düşmüştür. Bu, sistem açısından önemli ve olumlu bir gelişmedir.

Geçtiğimiz yıl tercih yapma hakkına sahip olan 100 kişiden 54 ü tercih yaparken bu oran bu yıl 69'a yükselmiştir. Bu yükselişte Yükseköğretim Kurulunun geçen yıl **yirmi bini aşkın adayla yaptığı anketin** sonuçlarına dayalı olarak geliştirdiği politikalar etkili olmuştur. (İlk defa YÖK tarafından böyle bir anket gerçekleştirilmiştir.)

3. Yükseköğretim Programlarına Yerleşme Sayıları

2006 yılında 367.690 olan toplam yerleşme sayısı 2018 yılında 710.982'ye yükselmiştir. 2006'dan bu yana yerleşen aday sayısındaki bu artış devam etmiş, 2018 yılında 2006 yılına nazaran yükseköğretimde yerleşme oranlarında ortalama **%90'nın üzerinde artış sağlanmıştır.**

4. Yükseköğretim Programlarında Toplam Doluluk Oranı

	Toplam Kontenjan	Toplam Yerleşen	Boş Kalan Kontenjan	Doluluk Oranı
2017	910.671	696.288	214.430	%76,45
2018	839.490	710.982	128.508	%84,69

Yerleştirme sonuçlarına göre 2017 yılında boş kalan kontenjan sayısı 214.430; 2018 yılında ise bu sayı 128.508'dir. Program kontenjanlarda yapılan rasyonel planlamalar sonucunda 2017 yılında programlarda %76,45 olan doluluk oranı, 2018 yılında %84,69'a yükselmiş, boş kontenjanlarda 85.875 gibi büyük bir azalma sağlanmıştır.

Geçmiş yıllara ait veriler değerlendirildiğinde “**Ek Yerleştirme**” ile 2018 yılı yükseköğretimde kontenjan doluluk oranının %90’ların üzerinde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

YKS ile yeni bir ölçme ve değerlendirme sistemine geçilmesi ve bu sistemin ilk defa uygulamasından kaynaklanabilecek muhtemel bazı bilinmezliklere rağmen, **yeni sistem olumlu sonuçlar üretmiştir**. Doluluk oranlarında 2017 yılı ile kıyaslandığında ciddi bir iyileşme olmuş, boş kontenjanlarda ise önemli bir azalma olduğu gözlenmiştir. Dolayısıyla yeni sınav sistemine ilişkin YÖK’ün bu sistemin doluluk oranlarına olumlu katkı sağlayacağı yönündeki verilere dayalı tahminleri doğru çıkmıştır.

5. Meslek Lisesi Öğrencilerinin Tercih Oranları

	2006	2017	2018
Meslek Lisesi öğrencilerinin tercih yapma hakkı olan adaylar içindeki oranı	%31	%40	%39
Meslek Lisesi öğrencilerinin tercih yapan adaylar içindeki oranı	%32	%37	%41

Meslek Lisesi öğrencilerinin tercih yapma hakkı olan adaylar içindeki oranı, 2006 yılında %31, 2017 yılında %40, 2018 yılında ise %39’dur. Sınavsız geçiş uygulamasına son verilmesine rağmen bu durum, tercih oranına ve dolayısıyla başarılarına olumsuz bir etki yapmamıştır.

Meslek Lisesi öğrencilerinin tercih yapan adaylar içindeki oranları ise 2006 yılında %32, 2017 yılında %37, bu yıl ise %41’e yükselmiştir. Bu oranlar birlikte değerlendirildiğinde Meslek Lisesi öğrencilerinin durumlarında 2017 yılı ile kıyaslandığında nispi bir iyileşme olduğu görülmektedir.

6. Boş Kalan Kontenjan Sayıları

	Boş Kalan Kontenjanlar		
	Önlisans	Lisans	Toplam Boş Kalan Kontenjan

2017	163.562	50.821	214.383
2018	38.822	89.686	128.508

2017 yılında boş kalan 214.383 toplam kontenjanın 163.562'si önlisans programlarında, 50.821'i ise lisans programlarındaydı. Önlisans programlarında boş kalan kontenjan sayısı geçen yıl **163.562** iken, bu sayı 2018 yılında başarılı bir planlamanın sonucu olarak **38.822**'ye düşürülmüştür.

2017 yılında toplam kontenjanın %23.55'i boş kalmış iken, 2018 yılında bu oran %15.31'e düşürülmüştür.

Bilindiği gibi Yükseköğretim kontenjanlarının belirlenmesinde, bölümdeki sıra ve sandalye sayısı temel bir kriter değildir. Kontenjan belirleme, daha çok öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayısı, bölümün alt yapı kapasitesi, programın stratejik önceliği, doluluk oranı, iş gücü talebi ve gelecekteki istihdam projeksiyonu ve benzeri kriterler dikkate alınarak belirlenmektedir.

2018 yılında lisans programlarında 89.686 kontenjana yerleşme olmamıştır. Bu boş kalan kontenjanların 58.107'si Devlet, 23.531'i Vakıf, 7.205 KKTC Üniversiteleri, 843'ü ise diğer ülkelerdeki üniversitelere aittir. İlk yerleştirmede; boş kalan kontenjanların %64,8'i Devlet, %35,2'si ise Vakıf, KKTC ve diğer ülkelerdeki üniversitelere aittir. Lisans programlarındaki boşluklar ile ilgili geçen sene olduğu gibi bu seneki adaylar üzerinde de geniş bir anket yapılacak ve sonuçlar ilgili paydaşlar ile birlikte analiz yapılarak sonuçları kamuoyu ile paylaşılacak ve gerekli adımlar atılacaktır.

Puan türleri üzerinden yapılan değerlendirmede;

2018 yılında 1.749.144 tercih yapma hakkı olan adaydan 180 ve daha üstü puan alan öğrencilerin sayısı SÖZ puan türünde; 904.048, SAY puan türünde 428.968, EA puan türünde ise 735.818'dir.

Taban başarı sıralaması şartı aranan bazı programlarla ilgili değerlendirme yapıldığında; **Tıp Fakültesi'ne** en alt sıralarda yerleşen öğrencilerden 40 soru üzerinden Matematik Ham Puanı (neti) 22.75, Fen Bilimleri Ham Puanı (neti) 22;

Hukuk Fakültesi'ne en alt sıralarda yerleşen öğrencilerden 40 soru üzerinden Matematik Ham Puanı (neti) 4.25, Türk Dili ve Edebiyatı Ham Puanı (neti) 11.75;

Mühendislik Fakültesi, Makine Mühendisliği bölümüne en alt sıralarda yerleşen öğrencilerden 40 soru üzerinden Matematik Ham Puanı (neti) 5.75, Fen Bilimleri Ham Puanı (neti): 5 olan öğrencilerin bulunduğu görülmektedir.

Lisans programlarında boş kalan 89.686 kontenjanın programlara dağılımı muhtelif olmakla birlikte, boş kalan 14.564 kontenjan Mühendislik programlarına aittir. Başarı sıralaması barajının 240 binden 300 bine genişletildiği Mühendislik programlarında barajın daha da genişletilmesi halinde bu durum, Mühendislik programlarında 40 soru üzerinden bazı testlerde **%10 ham başarı gösteremeyen öğrencilerin bile mühendislik fakültesine yerleşmesi sonucunu ortaya çıkaracaktır.**

Bazı testlerde ham başarı yüzdesi değişmekle birlikte aynı durum başarı sıralaması şartı aranan Öğretmenlik programları, Mimarlık programları için de geçerlidir.

Bu durum, yükseköğretimde kaliteyi önceleme kaygısıyla YÖK'ün koyduğu başarı sıralaması şartının, akademiye, ilgili paydaşlar ve toplum nezdinde meşruiyet zeminini teşkil etmektedir.

7. Açıköğretim Programları

2017 yılında açıköğretim programlarında doluluk oranı %66,44 gerçekleşmişti. Bu yıl ise doluluk oranı %73,83'e yükselmiştir. Bu yükselişte açıköğretim programlarına ilişkin uygulanan rasyonel planlamanın etkisi büyüktür.

Aynı zamanda açıköğretim programlarının kalitesine yönelik YÖK tarafından verilen iyileştirici kararların bu programlara yönelik algı ve talep noktasında olumlu etkisi bulunmaktadır. Önümüzdeki yıllar da bu olumlu yükselişin devamı beklenmektedir.

8. Temel Bilimler Programlarına Yerleşme Sayıları

İktisadi kalkınmada etkisi yüksek olan, Temel Bilimler programlarına ilişkin YÖK'ün başarı bursu uygulaması, bilim dünyası için bir ilk olan YÖK-TEBİP (Temel Bilimlerde Üstün Başarı Sınıfı) gibi projeler bu programların tercih edilme oranlarını arttırmıştır. 2017 yılında;

- **Biyoloji** programına **1.773** öğrenci yerleşmiş iken 2018 yılında **1.922** öğrenci,
- **Fizik** programına **946** öğrenci yerleşmiş iken 2018 yılında **1.032** öğrenci,
- **Kimya** programına **1.991** öğrenci yerleşmiş iken 2018 yılında **1.979** öğrenci,

- **Matematik** programına **4.196** öğrenci yerleşmiş iken 2018 yılında **4.637** öğrenci yerleşmiştir.

2017 yılında Temel Bilimler programlarına toplam **8.906** öğrenci yerleşirken, 2018 yılında toplam **9.570** öğrenci bu programlara yerleşmiştir.

Öğrencilerimizin Temel bilimlere olan ilgisindeki bu artış bilim dünyamız adına gelecek için umut vaad etmektedir.

9. Öğretmenlik Programlarında Doluluk Oranları

	2018				2017			
	Kontenjan	Yerleşen	Boş	Doluluk (%)	Kontenjan	Yerleşen	Boş	Doluluk (%)
Devlet Üniversiteleri	40.916	38.758	1.438	94,72	42.838	39.147	3.691	91,38
Vakıf Üniversiteleri	3.871	3.423	448	88,42	4.192	3.309	883	78,94
KKTC Üniversiteleri	2.752	963	1.789	34,99	3.344	1.464	1.880	43,78
Diğer Ülkelerdeki Üniversiteler	216	22	194	10,18	299	57	242	19,06
Toplam	47.755	43.166	4.589	%90,39	50.673	43.977	6.696	86,79

2017 yılında ilk kez uygulanmaya başlayan Öğretmenlik programları için başarı sıralaması şartı uygulaması da dâhil Öğretmenlik mesleğinin niteliğini arttırmak amacıyla geliştirilen bazı politikalar neticesinde kısmi kontenjan azaltılması yapılmıştır. Bu programların 2017 yılında doluluk oranı %86,79 iken 2018 yılında %90,39'a yükselmesi dikkat çeken olumlu bir gelişmedir.

Diğer bazı noktalar:

2017 yılında devlet üniversitelerinde hiç öğrenci yerleşmeyen **225** program bulunmaktaydı, bu programların 89'u ikinci öğretim programıdır. 2018 yılında devlet üniversitelerinde hiç öğrenci yerleşmeyen program sayısı yaklaşık olarak % 70 düşüş göstererek **68** olmuştur. Bu programların 21'i ikinci öğretim programıdır.

Geçmiş yıllara ait ek yerleşme verileri değerlendirildiğinde **“Ek Yerleştirme”**nin yükseköğretime katılımında ikinci bir fırsat oluşturduğu görülmektedir. Öğrencilerin bu fırsatı değerlendirmeleri gerektiği, yıl kaybına uğramadan yükseköğretime dahil olma imkanı bulabilecekleri hususunu hatırlatmakta yarar görülmektedir.